

Rokoni kötelékek. A hírek útja V. Károly, I. Ferdinánd és Ausztriai Margit személyes levelezésében 1526 közepétől 1528 elejéig

Molnár Péter

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi kar, Történeti Intézet
egyetemi adjunktus, Molnar.Peter@btk.elte.hu

A Habsburgok az 1520-as évek közepére kialakult birtokkonglomerátuma egyszerre tette szükségessé azt, hogy a család hatalmat gyakorló tagjai egymástól távol tartózkodva irányítsák e területeket, valamint azt, hogy egymással minél szorosabb kapcsolatban maradjanak. A kormányzat és a hírközlés lassan modernizálódó rezsimjei nyújtotta lehetőségekkel élve az előbbieket olyan információs hálózatot működtettek, melynek középpontjában a családfő állt. A Károlyhoz érkező rokon levelek, illetve az általa azokra válaszolva adott instrukciók „utazási sebessége” komolyan befolyásolhatta a bennük foglalt politikai tervek megvalósulásának esélyeit. Ez a helyzet még összetettebbé vált, amikor a Mohács következtében Ferdinánd előtt két királyság megszerzésére nyílt mód.

A mind a Habsburgok, mind Magyarország szempontjából döntő fontosságú események közepette különösen érdekes, hogy az említett kommunikációs hálózat milyen sebességgel működött. Giró-Szász András korábban arra az eredményre jutott, hogy a mohácsi csatától 1529-ig tartó korszakban Károly mindössze két-három hét késéssel értesült a magyarországi eseményekről. Érvelését azonban döntően Károly 1516. november 12-én kiadott postarendeletere alapozta, amely előírta, hogy a leveleknek mennyi idő alatt kell eljutniuk Linzből Brüsszelbe, illetve onnan Burgosba. Ám az ott kijelölt útvonal átszeli Franciaországot, amelynek uralkodója 1526-tól ismét hadban állt Károllyal. Giró-Szász András figyelmen kívül hagyta ezt a tényt. Szükséges tehát újra megvizsgálni a kérdést, hogy a magyarországi hírek milyen gyorsan jutottak el Károlyhoz a korszakban a „családi hírcsatornákon” keresztül. Az ismertető kutatót a Habsburg családtagok levelezésének kritikai kiadására szűkítettem le; a két fivér egymással váltott levelein kívül tárgyalom Ferdinánd és Ausztriai Margit üzenetváltásait is, mivel a fivérek nagynénje ekkor még az előbbieket közt „hírám” fő közvetítője volt. (Nem kerül szóba ugyanakkor az a Mária, akitől csak Ferdinándhoz intézett ekkori levelek maradtak ránk.) A végkövetkeztetés: e korszakban Károlytól Ferdinándig az üzenetek átlagosan szűk két hónap alatt jutottak el, vagyis jóval lassabban tudtak reagálni a másiktól érkező hírekre vagy javaslatokra, mint azt Giró-Szász András vélte.